

**บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1
THE ROLE OF THE BASIC EDUCATION COMMITTEES' PARTICIPATION IN
SCHOOL ADMINISTRATION UNDER PATHUMTHANI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1**

นารีรัตน์ ปันดี¹ มีนมาส พรานป่า² ระติกรณ์ นิยมะจันทร³

Narirat Pandi¹ Meanmas Pranpa² Ratikorn Niyamajan³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

²อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยฝึกหัดครู หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

³อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยฝึกหัดครู หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และแนวทางการพัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 422 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.22 - 0.88 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1) บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก

2) ผลการเปรียบเทียบระดับบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์แนวทางและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา โดยจำแนกตามภารกิจของสถานศึกษา 4 ด้าน 1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อประยุกต์ใช้กับผู้เรียนได้ตามความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี สถานศึกษาควรมีการบูรณาการในเรื่องวิชาการให้กับผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร 2. ด้านการบริหารงบประมาณ ควรที่จะมีส่วนร่วมรับรู้ในด้านการบริหารงบประมาณ ดำเนินการให้งบประมาณเป็นปัจจุบัน

อย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ มีการจัดตั้งการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการเงินและการจัดหารายได้จากการได้มาของทรัพย์สินของสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน 3. ด้านการบริหารงานบุคคล ควรเข้ามามีส่วนในการรับรู้ในด้านการดำเนินงานของบุคลากรในสถานศึกษา มีการยกย่อง เชิดชูเกียรติ บุคลากรในสถานศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ และควรมีส่วนในการกำหนดกรอบวัฒนธรรมขององค์กรให้สอดคล้องกับชุมชนที่มีเอกลักษณ์ 4. ด้านการบริหารทั่วไป ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายแผนการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการรวมทั้งความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ประสานงานส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุง ซ่อมแซม ดูแล บำรุงรักษาปรับปรุงให้สถานศึกษา

คำสำคัญ: บทบาทการมีส่วนร่วม, การบริหารสถานศึกษา, คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The objectives of this research were to study compare and guidelines for the development of the role of the Basic Education Committees' Participation in School Administration under Pathumthani Primary Educational Service Area Office 1 classified according to Educational size of schools. The sample used in the research was a group of 422 administrators and teachers under Pathumthani Primary Educational Service Area Office 1. The sample size was calculated using Taro Yamane's table and proportionate stratified random sampling. The instrument used for collecting data was a five-level rating scale questionnaire with a discrimination of 0.22 - 0.88 and a reliability of 0.97. The statistics used for data analysis were: percentage, mean, standard deviation and one-way analysis of variance (One-way ANOVA).

The research results showed that: 1) the role of the Basic Education Committees' participation in schools administrations under Pathumthani Primary Educational Service Area Office 1. As a whole was at the high level; 2) the comparison of the role of the Basic Education Committees' participation in schools administrations under Pathumthani Primary Educational Service Area Office 1. Classified according to educational size of schools, both overall and individual aspects, different with statistical significance at the .05 level. When considered individually, it was found that the Academic administration Personnel management and General management were statistically significant at the .05 level. And Budget management were not statistically significant; 3) The results of the analysis of interviews, guidelines and recommendations on the participation of the basic education committee in the administration of educational institutions. Classified according to the mission of the school in 4 areas 1. Academic administration, the school board should jointly develop the institutional and local curriculum. To apply to the students according to the changes in technology Educational institutions should be integrated in academic matters to learners. Student should involve in curriculum design. 2. Budget management, the school board should be involved in budget management. That Keep budgets current with transparency and accountability. Establishment of educational institution budget expenditures and guidelines on financial management and procurement of income from the acquisition of property of the school in all aspects. 3. Personnel management, the

school board should take part in the recognition of the work of the education personnel. Personnel in educational institutions with morals, ethics and professional ethics And should play a part in setting the organizational culture framework in accordance with the unique community 4. General management The school board should participate in the formulation of the policy, the educational development plan of the school in accordance with the policy and plan of the Ministry of Education, as well as the needs of the local community, coordinate, promote, support, improve, repair, maintain, adjust the landscape for the school. The school administrators could apply these research results as the data for their further effective administration plan and development.

Keywords: Role of Participation, School Administration, School Committee

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กล่าวถึงหลักในการบริหารและจัดการศึกษา ต้องยึดหลัก 3 ประการที่สำคัญ คือ ข้อ 1) การกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์การบริหารส่วน ข้อ 2) การบริหารโดยคณะบุคคลดังที่ปรากฏในมาตราที่ 4 มีใจความว่า ให้สถานศึกษามีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ข้อ 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคมซึ่งมีปรากฏในหลายมาตราของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีใจความว่าให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึงการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องด้วยสถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้นในการบริหารภายในสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ชุมชนท้องถิ่นและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญที่ทำให้ประชาชนได้ทราบถึงการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือความมั่นใจ และความนิยมให้เกิดขึ้นในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนได้เข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูลกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษาและถือเป็นหน้าที่ของประชาชนและชุมชนที่จะต้องให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีความสำคัญในการเสนอแนวคิดและแนวปฏิบัติตามความต้องการของชุมชนมายังสถานศึกษาโดยตรง โดยสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมากทั้งด้านการบริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป และภาระหน้าที่ของสถานศึกษาที่

ต้องมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนโดยเน้นให้ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบดังนี้ 1) ผู้แทนผู้ปกครอง 2) ผู้แทนครู 3) ผู้แทนองค์กรชุมชน 4) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5) ผู้แทนศิษย์เก่า 6) ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนา และ 7) ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมจำนวน 9 - 15 คน จึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการกำกับการดำเนินงานกิจการของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกิจการต่าง ๆ เป็นตัวแทนของชุมชนในท้องถิ่นที่สามารถรู้สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชนได้เป็นอย่างดี

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นคณะบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เน้นให้สถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาที่ยึดการพัฒนาคุณภาพให้บรรลุเป้าประสงค์หลักของโรงเรียนที่จะสร้างประชากรที่มีคุณภาพ ในการกำหนดโครงการพัฒนาในแต่ละด้านในแผนปฏิบัติการประจำปี ควรตรงกับความต้องการยกระดับคุณภาพของการศึกษาของสถานศึกษาและการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องระบุแนวทางการดำเนินการอย่างชัดเจน เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการซึ่งมีหลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดทำขึ้นโดยความร่วมมือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จากความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษานั้น จึงเห็นได้ว่าบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป จึงได้ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาองค์กรสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

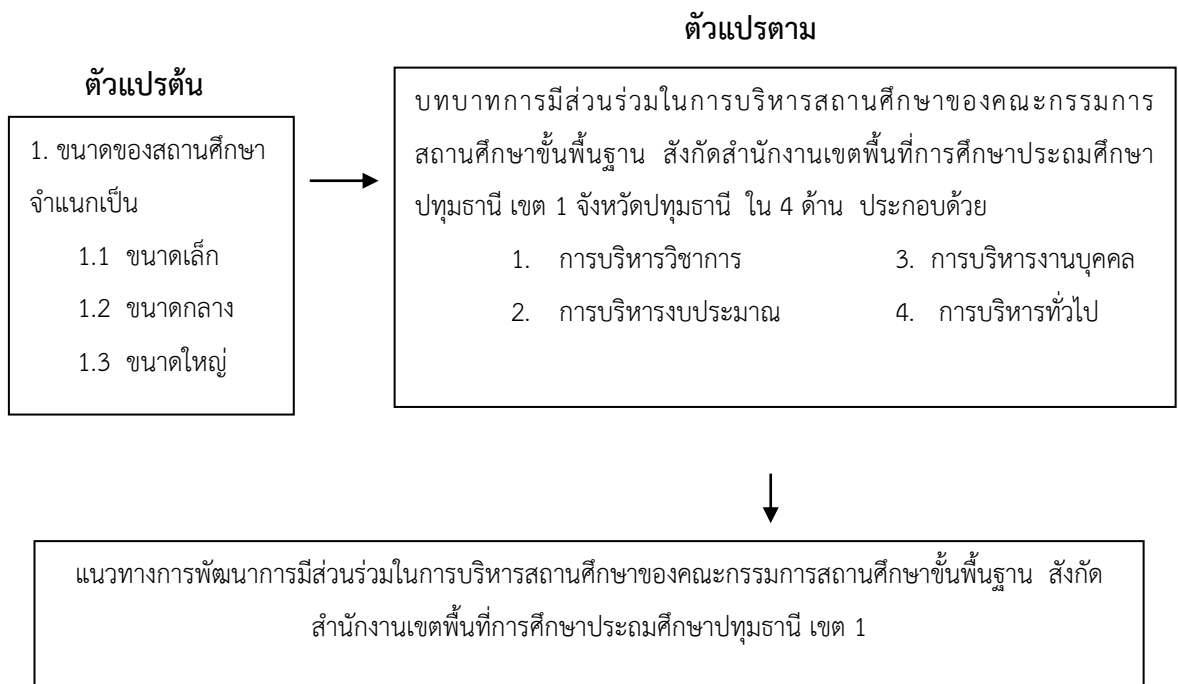
2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จังหวัดปทุมธานีครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตราที่ 39 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2548 หน้า 8 อ้างถึงใน พิกรี แก้วนวล, 2560, หน้า 1)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,351 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 422 คน โดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (ศิริวิภา ฉันทะ: 2554) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random

Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งได้กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 21 คน ครูผู้สอน จำนวน 22 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 9 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 25 คน ครูผู้สอน จำนวน 61 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 10 คน และ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 36 คน ครูผู้สอน จำนวน 223 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 15 คน

1.3 กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ได้แก่ 1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2. ครูผู้สอน และ 3. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเลือกตัวแทนจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ตามขนาดเล็กกรวมกับขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ขนาดละ 2 โรงเรียน โดยที่แต่ละโรงเรียนจะมีกลุ่มตัวอย่างแห่งละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูผู้สอนจำนวน 1 คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 1 คน รวมทั้งหมดจะมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งกำหนดค่าคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแบบของเบสท์ และคาร์สัน (อุทัยวรรณ จตุพร: 2557) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC :

Index of item objective congruence)

1.2 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน(Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

1.3 หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (%)

2.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.5 ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) โดยเลือกคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป(ประสพชัย พสุนนท์: 2558)

3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณทรงคุณวุฒิเสนอแนะเสนออาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ได้ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.22 - 0.88

4. นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (เชชมมิ่งสาเดช: 2562) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

5. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการทางสถิติตรวจสอบค่าความเที่ยงตรง คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (ประสพชัย พสุนนท์: 2558)

6. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสัมภาษณ์ภายหลังการทดลอง ให้ได้เครื่องมือวิจัยที่สมบูรณ์และชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 422 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่ แบ่งเป็นปฏิบัติงานใน

สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 64.93 ปฏิบัติงานในสถานศึกษานขนาดกลาง จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 22.75 และสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 12.32

รายการ	จำนวน	
	(n=422)	ร้อยละ
ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก (สถานศึกษามีนักเรียนไม่เกิน 120 คน)	52	12.32
ขนาดกลาง (สถานศึกษามีนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน)	96	22.75
ขนาดใหญ่ (สถานศึกษามีนักเรียนตั้งแต่ 300 คนขึ้นไป)	274	64.93
รวม	422	100.00

2. บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.72$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.78$) ด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.74$) และด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.07, S.D. = 0.80$)

บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	n = 422			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการบริหารวิชาการ	4.23	0.74	มาก	3
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	4.07	0.80	มาก	4
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.23	0.78	มาก	2
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.25	0.72	มาก	1
รวม	4.20	0.76	มาก	

3. ระดับบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 รายด้าน พบว่า

3.1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และตรงตามมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.76$) ส่งเสริมการพัฒนาด้านการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.68$) และให้ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.72$)

ด้านการบริหารวิชาการ	n = 422			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ ที่
1. ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.18	0.77	มาก	8
2. ให้ความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น	4.21	0.67	มาก	7
3. ให้ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.27	0.72	มาก	3
4. ส่งเสริมการพัฒนาด้านการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ	4.32	0.68	มาก	2
5. ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และตรงตามมาตรฐาน	4.32	0.76	มาก	1
6. ส่งเสริมให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพของหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	4.25	0.74	มาก	5
7. ส่งเสริมให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และมีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.16	0.77	มาก	9
8. สนับสนุนให้มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก	4.24	0.73	มาก	6
9. ประสานความร่วมมือในการพัฒนาด้านวิชาการกับสถานศึกษา	4.12	0.74	มาก	10
10. ให้ความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน	4.26	0.78	มาก	4
รวม	4.23	0.74	มาก	

3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07, S.D. = 0.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ให้ความร่วมมือในการวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.70$) สนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่เรื่องงบประมาณตามที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.73$) และให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ ($\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.76$)

ด้านการบริหารงบประมาณ	n = 422			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ ที่
1. ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา	4.09	0.79	มาก	4
2. ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา	4.06	0.82	มาก	5
3. ให้ความร่วมมือในการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา	4.02	0.79	มาก	9
4. มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณ	3.92	0.83	มาก	10
5. ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ	4.05	0.86	มาก	6
6. ส่งเสริมให้มีกองทุนจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการศึกษา	4.04	0.88	มาก	8
7. ให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ	4.10	0.76	มาก	3
8. สนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่เรื่องงบประมาณตามที่กฎหมายกำหนด	4.16	0.73	มาก	2

9. ให้ความร่วมมือในการวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด	4.18	0.70	มาก	1
10. ให้ความร่วมมือในการควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ	4.05	0.80	มาก	7
รวม	4.07	0.80	มาก	

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีวินัย คุณธรรมและจรรยาบรรณ ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.71$) ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.68$) และส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.76$)

ด้านการบริหารงานบุคคล	n = 422			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ให้ความเห็นชอบขั้นตอนในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา	4.05	0.86	มาก	10
2. ให้ความร่วมมือในการวางแผนจัดการองค์การร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา	4.09	0.87	มาก	9
3. ให้ความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกในการทำงานเกี่ยวกับงานบุคลากรในสถานศึกษา	4.20	0.82	มาก	7
4. ส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.23	0.74	มาก	6
5. ให้ความร่วมมือในการดูแลเกี่ยวกับการสรรหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าปฏิบัติงานในสถานศึกษา	4.20	0.74	มาก	8
6. ให้ความร่วมมือในการดูแลการปฏิบัติของงานบุคคลในสถานศึกษา	4.26	0.75	มาก	5
7. ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.32	0.68	มาก	2

8. ส่งเสริมให้บุคลากรมีวินัย คุณธรรมและจรรยาบรรณ	4.36	0.71	มาก	1
9. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จ	4.27	0.75	มาก	4
10. ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา	4.28	0.76	มาก	3
รวม	4.23	0.77	มาก	

3.4 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ให้ความร่วมมือในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.66$) สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.68$) และให้ความร่วมมือในการใช้ ดูแลและบำรุงรักษาการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 0.68$)

ด้านการบริหารทั่วไป	n = 422			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. การให้ความเห็นชอบในการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและนอกของสถานศึกษา	4.20	0.75	มาก	7
2. ให้ความเห็นชอบในการดำเนินงานด้านบริหารทั่วไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา	4.24	0.74	มาก	5
3. ส่งเสริมการประเมินความพึงพอใจต่องานบริการสาธารณะจากผู้มาขอรับบริการ	4.20	0.73	มาก	8
4. ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.21	0.70	มาก	6
5. ส่งเสริมและสนับสนุนงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ	4.18	0.71	มาก	10

6. สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ	4.28	0.67	มาก	4
7. สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	4.30	0.68	มาก	2
8. ให้ความร่วมมือในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	4.38	0.66	มาก	1
9. ให้ความร่วมมือในการใช้ ดูแลและบำรุงรักษาการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษา	4.29	0.68	มาก	3
10. ให้ความร่วมมือในการจำหน่ายพัสดุ หารายได้เข้าสถานศึกษา	4.19	0.79	มาก	9
รวม	4.25	0.71	มาก	

4. การเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา มีดังนี้

ผลการเปรียบเทียบระดับบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการบริหารงบประมาณแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การเปรียบเทียบรายคู่ บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม พบว่า สถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานศึกษาขนาดกลางมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

5.1 การเปรียบเทียบรายคู่ บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า สถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษา

ขนาดกลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานศึกษาขนาดกลางมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

5.2 การเปรียบเทียบรายคู่ บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานศึกษาขนาดกลางมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสูงกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

5.3 การเปรียบเทียบรายคู่ บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า สถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานศึกษาขนาดกลางมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

6. ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ แนวทางและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา โดยจำแนกตามภารกิจของสถานศึกษา 4 ด้าน

6.1 ด้านการบริหารวิชาการ ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อประยุกต์ใช้กับผู้เรียนได้ตามความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี สถานศึกษาควรมีการบูรณาการในเรื่องวิชาการให้กับผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร

6.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ควรที่จะมีส่วนร่วมรับรู้ในด้านการบริหารงบประมาณ ดำเนินการให้งบประมาณเป็นปัจจุบัน อย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ มีการจัดตั้งการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการเงินและการจัดหารายได้จากกำไรได้มาของทรัพย์สินของสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน

6.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ควรเข้ามามีส่วนในการรับรู้ในด้านการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา มีการยกย่อง เชิดชูเกียรติ บุคลากรในสถานศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ และควรมีส่วนในการกำหนดกรอบวัฒนธรรมขององค์กรให้สอดคล้องกับชุมชนที่มีเอกลักษณ์

6.4 ด้านการบริหารทั่วไป ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายแผนการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการรวมทั้งความ

ต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ประสานงานส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุง ซ่อมแซม ดูแล บำรุงรักษา ปรับภูมิทัศน์ให้สถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ พบประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ดังต่อไปนี้

1. บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันนี้ได้รับความสนใจจากหน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นคนในชุมชน ล้วนที่จะตระหนักเห็นความสำคัญต่อการจัดการศึกษา มีความภาคภูมิใจ และรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วม จึงได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นหนึ่งเครือข่ายการศึกษาที่ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา การบริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรศาสนาและเอกชน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐาน คุณภาพการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา: 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา ม่วงสิทธิ์ (2558) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผนปฏิบัติ ราชการประจำปีในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รวมถึงสอดคล้องกับ งานวิจัยของสุทธา แดงสุวรรณ (2558) ที่ศึกษาการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราดพบว่า การมีส่วนร่วมในการ บริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยองจันทบุรีและตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตร์ นิ่มนวล (2559) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพิกรี แก้วนวล (2560) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ระดับ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีโดยรวม อยู่ในระดับมาก อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา จงดี

(2560) ที่ศึกษา บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาเมื่อพิจารณาโดยรวมมีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการบริหารงบประมาณนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานศึกษาทุกขนาดสามารถจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของชุมชน โดยเน้นให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: 2552) สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา ม่วงลัทธ์ (2558) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชตา แดงสุวรรณ (2558) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา จงดี (2560) ที่ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรมีส่วนร่วมกันในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อประยุกต์ใช้กับผู้เรียนได้ตามความเปลี่ยนแปลงของ

เทคโนโลยี สถานศึกษาควรมีการบูรณาการในเรื่องวิชาการให้กับผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร 2) ด้านการบริหารงบประมาณ ควรที่จะมีส่วนรับรู้ในด้านการบริหารงบประมาณ ดำเนินการให้งบประมาณเป็นปัจจุบัน อย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ มีการจัดตั้งการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการเงินและการจัดหารายได้จากการได้มาของทรัพย์สินของสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน 3) ด้านการบริหารงานบุคคล ควรเข้ามามีส่วนในการรับรู้ในด้านการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา มีการยกย่อง เชิดชูเกียรติ บุคลากรในสถานศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ และควรมีส่วนในการกำหนดกรอบวัฒนธรรมขององค์กรให้สอดคล้องกับชุมชนที่มีเอกลักษณ์ 4) ด้านการบริหารทั่วไป ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายแผนการพัฒนาศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการรวมทั้งความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ประสานงานส่งเสริม สนับสนุนปรับปรุง ซ่อมแซม ดูแล บำรุงรักษาปรับปรุงทัศนียภาพให้สถานศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณยุภา คะโยธา (2558) ที่ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ควรให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการนำไปศึกษา ดูงานโรงเรียนต้นแบบด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน จัดทำคู่มือบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน และการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา ตลอดภพ (2558) ที่ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน มีแนวทางดังนี้ การสรรหาคณะอนุกรรมการในการจัดทำร่างนโยบายและแผนพัฒนาศึกษาของสถานศึกษา การกำหนดแผนการดำเนินการและ การรายงานผลการกำกับและติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายงานผลการดำเนินงานประจำปีและให้ความเห็นขอรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางดังนี้ การมีส่วนร่วมประชุมเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ และร่วมกันวางแผนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และการกำกับติดตาม การนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา ประจงกุล (2558) ที่ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ร่วมกำหนดแนวทางปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน และกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมในการรับทราบ แนะนำ เสนอแนวทางการบริหารงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป สร้างขวัญกำลังใจครูและบุคลากร วางแผนระดมทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และช่วยเหลือในการประสานงานต่าง ๆ ให้กับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ ควรส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาในด้านบริหารวิชาการ ในการแนะแนวทางในการทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนและสถานศึกษา

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ คณะกรรมการสถานศึกษาควรที่จะมีส่วนร่วมรับรู้ในด้านการบริหารงบประมาณ ในเรื่องการทำงานโดยให้ทำงานงบประมาณอย่างเป็นปัจจุบัน โปร่งใส และสามารถตรวจสอบ

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนในการรับรู้ในด้านการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา มีการยกย่อง เชิดชูเกียรติ บุคลากรในสถานศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป คณะกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายแผนการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการรวมทั้งความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับความพึงพอใจของครูผู้สอนในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ม่วงลัทธิ. (2558). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผน
ปฏิบัติราชการประจำปีในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1. สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- เชชม มหิงสาเดช. (2562). บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2558). ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์.
วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2558.
- พีกรี แก้วนวล. (2560). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด
ปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.
- วรุณยุภา คะโยธ. (2558). ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริวิภา ฉันทะ. (2554). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการ
บ้านเมืองเทศบาลตำบลบึง อำเภอร้ว จังหวัดเชียงใหม่. รัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต1. (2562). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. ปทุมธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
ไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). แนวการดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่
การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- สุกัญญา ตลอดภพ. (2558). แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการ
สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตการศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 42. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- สุขตา แดงสุวรรณ. (2558). การศึกษาร่วมมือในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุจิตรา ประจงกุล. (2558). การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุพัทธ์ นิมนวล. (2559). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- โสภา วงษ์นาคเพ็ชร. (2553). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัจฉรา จงดี. (2560). การศึกษายุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.